

7/14207

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-207/1625/3357
Konu : Yazılı soru önergesi

02/07/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 10/05/2010 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-22807 sayılı yazı,
b) 25/05/2010 tarihli ve 1295/2728 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/14207 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-207/1623/3355
Konu : Yazılı soru önergesi

02/07/2010

Sayın Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/14207 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 47 ve 48 inci maddeleri gereğince, ceza infaz kurumlarında bulunan kurum disiplin kurulları, disiplin cezası vermeye yetkili olup, kurulun cezalandırmaya dair kararlarına karşı ilgililerin infaz hâkimliğine şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da ilgili ağır ceza mahkemesine itiraz başvuru hakları bulunmaktadır. Yapılan şikâyet ve başvurular neticesinde, bazı kararlar infaz hâkimliğince, bazı kararlar da ilgili ağır ceza mahkemesince iptal edilebilmektedir. Bu çerçevede, sadece kesinleşmiş disiplin yaptırımlarına ilişkin kararlar infaz edilmektedir. Dolayısıyla, bağımsız yargı denetimine açık bulunan disiplin yaptırım kararlarında herhangi bir keyfilik söz konusu değildir.

II- Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların odalarına yerleştirilmeleri veya başka bir odaya nakilleri, kurum idaresi ve gözlem kurulunun kararları doğrultusunda yapılmaktadır. İdare ve gözlem kurulu kararları, ilgili mahpusa tebliğ edilerek, şikâyet ve itiraz hakkı olduğu hususu kurul kararlarında belirtilmekte olup, infaz hâkimliğine şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da ilgili ağır ceza mahkemesine itiraz başvurusu yapma imkânı sağlanmaktadır. Dolayısıyla, oda değişimine dair alınan kararlar ve yapılan uygulamalar yargı denetimine açık olup, süresi içinde yargı yoluna gidilmesi durumunda ise, verilen yargı kararları doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

Genç hükümlülerin yetişkinlerle, tutukluların hükümlülerle, çocukların gençler ve diğerleriyle, bayanların ise erkekler ile bir arada barındırılmamaları, odaya yerleştirmelerin; suç türü, eğitimi, örgütlük durumu ve kişisel güvenlikleri gibi kriterler gözetilerek yapılması mevzuatın bir gereğidir. Kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerde ilgili hükümlünün isteğine ya da rızasının varlığına işaret olunmadığı, buna rağmen engel bir durum söz konusu değilse, mahpusun istemi ya da rızasının olup olmadığı hususu, oda değişimine dair kararlar alınırken gözönünde bulundurulmaktadır.

III- Tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmeti ve bakımı, 5275 sayılı Kanun, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük, Bakanlığımızın 45/1 sayılı Genelgesinin ilgili hükümleri ve 30/04/2009 tarihinde yürürlüğe giren Sağlık Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında imzalanan Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ile Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile Türkiye Eczacıları Birliği arasında düzenlenen Protokol hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında mevcutların hızla artması ve buna bağlı olarak hasta sevk taleplerinde de artış olsaitysa da, hasta olduklarını bildiren tutuklu ve hükümlülerin mümkün olan en kısa sürede kurum tabipliğince muayenelerinin yapılması sağlanmaktadır. Kişinin rahatsızlığı, kurum revirinde tedavisi yapılabilecek bir hastalık ise, sağlık biriminde görevli doktor tarafından tedavisine başlanmaktadır. Hastaneye sevkleri doktor tarafından uygun görülenler de,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Devlet ya da üniversite hastanesine sevk edilerek, ilgili uzman tarafından muayene, tetkik ve tedavileri yapılmaktadır. Tıbben gerekli olan hallerde de, hasta olan tutuklu ve hükümlüler, tedavi ve takiplerinin yapılması için hastanelere yatırılmakta ve ileri sağlık merkezlerine sevkleri yapılmaktadır.

Hastanede yatarak tedavisi gerekli tutuklu ve hükümlülerin tedavisini yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunun bildirilmesi halinde eşi, annesi, babası, kardeşi, bunların olmaması durumunda Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını hastanın yanında refakatçi olarak kalabilmektedir. Hastanede yatarak tedavi görmesi gerekmemekle birlikte uzman doktor denetiminde tedavi ve takibi gerekenler, bu hastanelere en yakın infaz kurumlarına sevk edilmektedir. Sağlık konulu, tüm iş ve işlemler ilgili mevzuata uygun bir şekilde kayıt altına alınmakta ve takip edilmektedir. Ayrıca, acil tedavi gerektirecek düzeyde rahatsızlığı bulunan tüm tutuklu ve hükümlüler, vakit geçirilmeksizin hasteneye sevk edilmekte ya da 112 Acil Servis hizmetinden faydalandırılmaktadır.

Öte yandan, ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular için gerekli tüm tetkik ve tedaviler özenle yerine getirilmekte, infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmaktadır.

Sonuç itibarıyla, her düzeyde hasta olan tutuklu ve hükümlüler arasında herhangi bir ayırım gözetilmeksizin tıbbî gereklilik ve mevzuata uygun tüm işlemler yapılmakta olup, tutuklu ve hükümlülere Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsat verilmiş ilaçlar, ilgili kurum doktoru tarafından reçete edilmektedir.

IV- 5275 sayılı Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 22/01/2007 tarihli 45/1 Nolu Genelgenin, "Ortak Etkinlikler" başlığını taşıyan Üçüncü Bölümü, toplam 14 maddeden oluşmakta olup, bütün ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ortak alan etkinliklerinden yararlanma esaslarını düzenlemektedir.

Söz konusu Genelgenin 13 üncü maddesinde, "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır." hükmü yer almaktadır.

Genelgede öngörülen on saatlik süre azamî süreyi ifade etmektedir ve diğer ortak etkinliklerde geçirilen süreler buna dâhil değildir.

Sohbet ve diğer ortak etkinliklerden yararlanacak hükümlü ve tutuklular; işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ile çalışma, sohbet dâhil diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmektedirler. Programın süresi ile katılacak hükümlü ve tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik şartları ve kurumun imkânları dikkate alınarak belirlenmektedir. Mevzuat gereği, tehlikeli vasıftaki hükümlü ve tutukluların barındırıldığı yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında ve diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde, sohbet dâhil tüm ortak etkinlikler on kişiyi aşmayacak gruplar halinde yürütülmektedir.

Söz konusu Genelgenin yayımlanmasından itibaren, Bakanlığımıza, Genelgenin uygulanmasında yaşanan aksaklıklarla ilgili olarak, 5'i TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından gönderilen toplam 36 başvuru intikal etmiştir. Söz konusu başvurular titizlikle incelenerek gereğine tevessül edilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

V- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların telefonla görüşme hakkını ne şekilde kullanacakları, 5275 sayılı Kanunun 66 ncı ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 88 inci maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, hükümlü veya tutuklunun, kendisinin veya görüşeceğini bildirdiği kişinin Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilmekte ve konuşma kayda alınmaktadır. Dolayısıyla, mevzuatımızda, Türkçe dışında dil veya lehçede telefon görüşmesi yapılmasını engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular, kendilerinin talep ettikleri ya da ceza infaz kurumu dışından kendilerine gönderilen gazete ve dergiler de dahil olmak üzere süreli ve süresiz tüm yayınlardan 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesi çerçevesinde yararlanılmaktadır. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan, "Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez." hükmü ve Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 11 ve 12 nci maddelerinde yer alan süreli-süresiz yayınlara ilişkin hükümler gereğince, tüm yayınlar kurum eğitim kurulunca incelenmekte olup, yasa dışı örgütleri ve bu örgütlerin davranış ya da eylemleri ile bu tür eylemlere katılanları övücü veya hükümlüyü suçla teşvik edici ve kurum görevlilerini hedef gösterir tarzda ibareler içeren, örgütsel haberleşme niteliği taşıyan, topluma yeniden kazandırma çalışmalarını olumsuz etkileyen, örgütsel dayanışmayı artırıcı ve ceza infaz kurumu ile görevlileri hakkında gerçek dışı bilgi içeren, tehdit ve hakaret ihtiva eden, dolayısıyla, kurumun asayiş ve düzenini tehlikeye düşüren süreli ve süresiz yayınlar hakkında, ilgili kurul kararıyla kısıtlama getirilebilmektedir. Hükümlü ve tutukluların, bu kararlara karşı, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 inci maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da, aynı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakları bulunmaktadır.

VI- Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlallerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adli denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

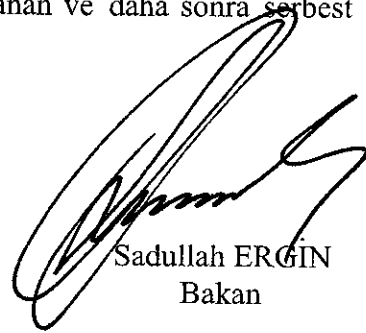
5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ceza infaz kurumlarımız, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir.

VII- Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu da dahil olmak üzere, tüm ceza infaz kurumlarımızda, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

VIII- Gebze Cumhuriyet Başsavcılığının Bakanlığımıza iletilen yazıyla, Gebze M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan hükümlü ve tutukluların ziyaretleri, 5275 sayılı Kanun ile Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılmakta olduğu, herhangi bir siyasî partiye üye olmaları nedeniyle hiç kimsenin ziyaret hakkının kısıtlanmadığı, örgüt üyesi olmak suçundan tutuklanan ve daha sonra serbest bırakılan kişilerin de ziyaretçi olarak Kuruma geldikleri bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan